

Олександр Олександрович Ключников

Олександр Олександрович Ключников — науковий керівник школи з ліквідації наслідків важких техногенних аварій і поводження з радіоактивними відходами — народився 10 лютого 1945 р. в м. Києві. Після закінчення середньої школи в 1962 р. він вступає до фізичного факультету Київського державного університету. У 1967—1970 рр. працює в Інституті фізики, а з 1970 р. — в Інституті ядерних досліджень (ІЯД) НАН України, де закінчує аспірантуру та захищає кандидатську дисертацію. В 1979 р. призначається директором Спеціального конструкторсько-технологічного бюро з експериментальним виробництвом (СКТБ з ЕВ) ІЯД, яке очолює протягом 18 років. У 1989 р. Олександр Олександрович стає доктором технічних наук, у 1991 р. обирається академіком Академії технологічних наук України, у 1992 р. — членом-кореспондентом НАН України зі спеціальності “Наукове приладобудування”, у 2009 р. — академіком НАН України.

Більшість розробок О. О. Ключникова спрямовано на створення сучасної прискорювальної техніки, радіометричної та дозиметричної апаратури. Під керівництвом О. О. Ключникова та за його безпосередньою участю проведено багатопланові дослідження, внаслідок яких створено понад 100 зразків унікальних приладів і установок, що використовуються в різних галузях науки і техніки: система приладів розподіленого управління технологією експерименту, система управління і внутрішньореакторного контролю АЕС, багатоцільовий прискорювально-аналізуючий комплекс “Експрес”, малогабаритні нейтронні генератори та високовольні джерела живлення, засоби індивідуального захисту тощо.

З перших днів аварії на Чорнобильській АЕС О. О. Ключников брав активну участь у ліквідації її наслідків. Виконуючи обов'язки начальника штабу Академії наук України в Чорнобилі, провадив наукові дослідження та монтаж вимірювальної апаратури безпосередньо на зруйнованому блоці, завдяки чому як штатна система на блоці був установлений інформаційно-діагностичний комплекс “Шатер” — надійне джерело даних про ядерну та радіаційну безпеку об'єкта “Укриття”.

Із 1996 р. — генеральний директор Міжгалузевого науково-технічного центру “Укриття” НАН України. Завдяки високому науковому потенціалу та організаційним здібностям Олександра Олександровича, Центр “Укриття” в 2004 р. перетворено на Інститут проблем безпеки атомних електростанцій (ІПБ АЕС) НАН України, а О. О. Ключникова призначено директором цього закладу. Із 2006 р. — керівник комплексної програми робіт з виводу Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта “Укриття” в екологічно безпечну систему.

Останніми роками особливе місце в діяльності О. О. Ключникова займають роботи з вирішення проблем безпечної та ефективної експлуатації АЕС України, поводження з радіоактивними відходами.

У загальному доробку О. О. Ключникова понад 300 публікацій, у тому числі 19 монографій і 30 патентів на винаходи, що становить суттєвий внесок до наукового надбання України. До книжкової

серії “Безпека атомних електростанцій” увійшли п'ять видань, підготовлених за участю О. О. Ключникові; ці книги призначені для спеціалістів АЕС, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, наукових співробітників.

О. О. Ключников проводить активну науково-педагогічну діяльність. Серед його учнів два доктори і 9 кандидатів наук. Він є членом бюро Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України, членом науково-технічної ради НАЕК “Енергоатом”, професором НТУ “Київський політехнічний інститут”.

У квітні 2008 р. О. О. Ключников обраний Президентом Українського ядерного товариства. Його заслуги перед державою відмічені орденом “Знак пошани” (1985), державними преміями УРСР та України в галузі науки і техніки (1985, 1999), Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1986), званням “Заслужений діяч науки і техніки” (1995), орденом Преподобного Нестора Літописця III ступеня (2004), орденом “За заслуги” III ступеня (2005), званням “Почесний енергетик України” (2005), Почесною грамотою Верховної Ради України (2006), відзнакою НАН України “За наукові досягнення” (2006).